

Oplæg til møde med Folketingets socialudvalg den 6. november 2008

Ved Stig Langvad, formand i Danske Handicaporganisationer

Delt opgaverne

- Generelt
- Erfaringer fra De Regionale Udviklingsråd
- Specialundervisning, ved Benedikte Ask Skotte, næstformand i Skole og Samfund
- Børneområdet, ved Alice Sørensen, formand i ForældreLANDSforeningen
- Diskussion om fremtiden

Hvorfor sidder vi her?

- Der er høj grad af utryghed blandt modtagere af tilbud fra kommuner/regioner
- Der er mangel på viden om udviklingen og dens begrundelser
- Der er ikke et tydeligt ansvar for beslutningerne
- Der er mangel på politisk kontrol

Baggrunden for overvågningen og de regionale udviklingsråd

- Udviklingsråd et afgørende element
- Hvad går vi fra, og hvad kommer vi til?
- Sikring af den specialiserede indsats
- Brugerinddragelse
- Åbenhed og gennemsigtighed
- Redegørelsesproces som dokumentation

Erfaringer

- Kommunerne nedprioriterer arbejdet til fordel for arbejdet i KKR
- Lukket planlægnings- og udviklingssystem
- Manglende sammenhæng mellem planlægning (rammeaftaler) og overvågning (redegørelser) og anden kommunal udvikling
- Udviklingsrådenes størrelse gør dem ikke arbejdsdygtige
- Fremmødet er meget svingende
- Brugerorganisationerne har svært ved at holde på repræsentanterne i rådene på grund af dårlige arbejdsbetingelser
- Mødematerialet er usorteret i forhold til brugerrepræsentanterne – store dynger
- CIAS fungerer ikke – manglende konsekvent indberetning
- Kvaliteten af redegørelserne både svingende og dårlig
- Manglende kvalitative vurderinger af udviklingen
- Mangler økonomiske midler til udviklingsarbejde

Uddybning af erfaringer

- Skole og Samfund uddyber indenfor specialundervisningsområdet og fra et udviklingsråd
- ForældreLANDSforeningen uddyber indenfor det særlige børneområde og et udviklingsråd

Diskussion

- Grundlaget for at følge kommunalreformens konsekvenser på det sociale område og vedrørende specialundervisningsområdet smuldrer – hvad kan og skal der gøres ved det?
- Hvad vil politikerne gøre ved den uholdbare situation?
- Organisationerne har ridset en række krav om i henvendelsen, som kan inddrages i diskussionen. De nævnes her:
  - Ét samlet planlægnings- og overvågningssystem
  - Arbejdsdygtige udviklingsråd
  - Pålideligt informations- og analysesystem
  - Kvalitet i redegørelserne
  - Støtte til brugerorganisationerne i mødeforberedelse
  - Udmelding af centrale temaer fra alle relevante ministerier
  - Økonomiske midler til udviklingsrådenes arbejde, herunder prioriterede regionale analyser

Skole og Samfund
Kvægtorvsgade 1
1710 København V
www.skoleogsamfund.dk
tlf: 33261721

Specialundervisningsområdet

ved Benedikte Ask Skotte, næstformand i Skole og Samfund

Evaluering

Velfærdsministeriet og Undervisningsministeriet har netop igangsat en evaluering af VISO. Evalueringen skal sætte fokus på kvaliteten og relevansen af den rådgivning, som VISO giver til de kommunale sagsbehandlere og borgere, samt på oplevelsen af tilfredsheden med VISO.

Specialundervisningen indgår ikke i det statistiske informations- og analysesystem (CIAS).

Det Centrale Informations- og AnalyseSystem (CIAS) skal medvirke til at skabe overblik for de regionale udviklingsråd over udviklingen på det sociale område.

<http://cias.spesoc.dk/wm142838>

Oplysningerne på området er mangelfulde og sporadiske.

- Stigende antal elever i specialklasser
Ligesom for den vidtgående specialundervisning, viser tal for den almindelige specialundervisning, dvs. specialklasser, en stigning i antallet af elever. I midten af 1990'erne lå tallet på omkring 10.000 elever, men i slutningen af 1990'erne begyndte tallet at stige. I 2005/2006 var der i alt 15.036 elever i specialklasser, dvs. en vækst på omkring 50 procent i de sidste 10 år. Hertil skal regnes en stigning i elevtallet, ligesom for den vidtgående specialundervisning, på ca. 19 procent, hvilket forklarer en del af stigningen. Der i tallene ikke medregnet de elever, der uden om specialklasserne får specialundervisning.
- Forskere ved Danmarks Pædagogiske Universitet og Anvendt Kommunal Forskning skal de næste tre år undersøge, hvordan man styrker folkeskolens specialundervisning. Det er første gang, at man i Danmark laver effektforskning på dette område.

<http://www.uvm.dk/07/effekten.htm?menuid=6410>

Klagenævnet

Årsrapporten fra Klagenævnet for vidtgående Specialundervisning giver kun et billede af, hvordan det ser ud, når sagerne er i hårdknude og forældrene har ressourcer til at klage.

- 302 sager, som klagenævnet har afsluttet i 2007
- Klagerne fordeler sig på 61 forskellige kommuner. Det vil sige, at 37 ud af de i alt 98 kommuner ikke har haft nogen klagesager i 2007.
- Afslag på specialundervisning er den hyppigste klageårsag. I alt 59 % af sagerne vedrører afslag.
- I omtrent en tredjedel af de afsluttede sager, svarende til 34 %, valgte kommunen at genoptage sagen og træffe en ny afgørelse, således at sagen blev forliget mellem forældre og kommune, inden klagenævnet havde truffet endelig afgørelse i sagen

<http://www.klagenævnet.dk/>

Benedikte Ask Skotte
benedikte@askskotte.dk
mobil: 22574988

Skole og Samfund
Kvægtorvsgade 1
1710 København V
www.skoleogsamfund.dk
tlf: 33261721

Konkrete erfaringer fra udviklingsråd

- Kommunal deltagelse
- Eneste sted hvor brugerorganisationerne er med
- KKR
- Forslag: Det regionale udviklingsråd

I forbindelse med min deltagelse i Det regionale Udviklingsråds møde slog det mig at de kommunale deltagere alle fortalte af det gik godt.

Status rapporten viste det samme, hvor de kommunale embedsmænd havde svaret på spørgsmålene der skulle samles til den samlede vurdering.

Men det er ikke lige det der måske er oplevelsen fra bruger siden.

Et forslag til at sætte større fokus på "virkeligheden" og skabe dialog i kommunerne var at man nedsatte i hver kommune et forum hvor det kommunale medlem af RUR, et medlem af kommunens handicapråd, samt et medlem af Skole og Samfunds lokalafdeling i kommunen, med tilknytning til specialskolerne eller specialklasserækkerne i kommunen.

Dette forum opfordrede man så til at mødes før hvert RUR møde, for at finde status i den enkelte kommune. De skal også være dem der bidrager til status-rapporten.

Forældrerådgivningen (taget fra Forældrerådgivningens årsberetning 2007)

Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

- overholdes ikke i de talrige tilfælde, hvor skoleledere meddeler forældre, at der ikke er ressourcer til støtte til deres barn, eller hvor skolelederen meddeler forældre, at skolen ikke giver støtte på de ældste klassetrin. Det er i modstrid med § 1 stk. 2 i bekendtgørelsen.
- tilsidesættes i de tilfælde, hvor skolens leder f.eks. undlader at anskaffe særlige materialer, incl. IT rygsæk, som er anbefalet til elever af PPR eller andre udredende instanser. Forældrerådgivningen har haft flere henvendelser med den art af problemer i forbindelse med ordblinde børn og børn med høreproblemer. Det er i modstrid med § 2 stk. 2 i bekendtgørelsen
- intentionen i loven om forældres ret til at anmode om pædagogisk psykologisk vurdering overholdes ikke, når forældre over år ikke kan få barnet testet eller givet støtte – jv. §3 stk. 3
- lovens intention om at bevare eleven i nærmiljøet modsvares af, at skoleledere sjældent i de henvendelser Forældrerådgivningen har modtaget – trods forældrenes anmodning - tildeler en elev støtte på klassen som enkeltintegreret jv. § 9 stk. 1
- overholdes ikke af de kommuner, der afviser at sende elever med særlige behov ud over kommunegrænsen med den begrundelse, at kommunen har et princip om ikke at sende elever til andre kommuner jv. § 4
- overholdes ikke i de tilfælde, hvor PPR bliver sat ud af funktion i forhold til nye sager – f.eks. af en Børne-Unge chef, der i sensommeren 2007 meddelte skolelederne i kommunen, at der ikke kunne

Benedikte Ask Skotte
benedikte@askskotte.dk
mobii: 22574988

Skole og Samfund
Kvægtorvsgade 1
1710 København V
www.skoleogsamfund.dk
tlf: 33261721

indstilles flere børn til PPR, eller af den PPR, der meddelte, at den ikke ville tage flere sager ind, indtil PPR var kommet igennem den ophobede bunke

- overholdes ikke, når PPR undlader at fremsende kopi af vurdering fra PPR til forældre § 3 stk. 5

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25013>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=114197>

Forslag til afhjælpning

Det bør klargøres for såvel forældre som medarbejdere i kommunen, hvad indholdet af Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er. Derudover vil mange problemer afhjælpes, hvis medarbejderne var bedre til at kommunikere med forældre generelt, og med kriseramte forældre specifikt.

Lov om offentlighed i forvaltningen bliver overtrådt ved

- manglende opfyldelse af notatpligt i forlængelse af møder, hvor der er truffet beslutninger eller indgået aftaler – f.eks. ved skoleleders beslutning om tildeling af specialpædagogisk bistand
- manglende overholdelse af tavshedspligt – f.eks. hvor en lærer nævner navnet på et barn i en skrivelse, der går ud til en classes forældre
- manglende overholdelse af klagevejledning – f.eks. ved bortvisninger
- manglende overholdelse af skriftlig begrundelse for beslutning – f.eks. ved bortvisninger
- manglende udlevering af sagsakter på anmodning
- videregivelse af oplysninger uden at indhente forældrenes tilladelse jv. Forvaltningsloven kapitel 28
- tilsidesættelse af lovens intention om at behandle den enkelte borger med værdighed og respekt i de sagsakter, hvor barn eller forældre beskrives tendentiøst

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=59473>

Forslag til afhjælpning

Gennem kendskab til Forvaltningsloven, samt ved klargøring og efterlevelse af kommunens værdisæt og ved at sætte fokus på medarbejders kompetencer i skriftlig kommunikation (notat- og rapportskrivning) kan de problemer, forældre oplever i relation til Forvaltningsloven, afhjælpes.

<http://www.foraeldreraadgivningen.org/>

Mødet Folketingets socialudvalg 6/11 2008

Ved Alice Sørensen, formand ForældreLANDSforeningen

FBU sagde jeg til at ja til at være med i udviklingsrådet med fokus på følgende problemstillinger:

Hvordan sikrer kommunerne alene, i samarbejde med hinanden eller i regionerne – at fastholde og udvikle den nødvendige brede vifte af specialiserede behandlingstilbud til børn og unge og deres familier?

Hvordan sikres stabilitet og kontinuitet i anbragte børn og unges tilværelse i forbindelse med reformen?

Hvordan fastholdes og udvikles en bred vifte af specialiserede behandlingstilbud til voksne?

Muligheder for udredning / undersøgelse udenfor kommunerne.

VISO - om det blev en reel mulighed familierne på vores område

Udviklingsrådet sammensætning

- politikker med bred overordnet viden
- brugere med specifik viden på begrænset området
- Statsforvaltningen som sekretariatsfunktion

Sammensætningen er svær, også svært at komme med forslag til, hvordan det ellers vil kunne gøres

Men savner bestemt faglig sparringspartner

Udviklingsrådets værktøjer

- CIA's data
- årsrapport fra klagenævnet for vidtgående specialundervisning
- redegørelser fra kommunerne
- brugerorganisationers viden

Disse værktøjer har ikke en kvalitet, så det er muligt at tjekke viden.

Min viden handler jo om det, jeg hører og ser, når jeg møder brugerne og går med dem til møder i forvaltningen. Det betyder jo, at henvendelserne er fra dem, som er kommet i klemme i systemet, og ikke fra dem, hvor tingene har fungeret.

Min virkelighed

- at jeg møder bruger hvor de har svært ved at komme i dialog med kommunerne, når de har brug for hjælp til deres familie
- at der ikke følges op til anbringelserne
- at deres børn går lang tid uden at blive undervist
- at der ventes på udredning / behandling
- at kommunerne er pressede – mangler personale, og der er en hyppig udskiftning på pladserne.

Når kommunerne orienterer fra deres område, så virker det lidt som Tilfældighed, hvilke oplysninger vi kommer i besiddelse af. Den viden vi får gør i alt fald ikke mig klogere på, hvordan opgaverne løftes.